

Seksuelle krænkelse i den katolske kirke

Overlæge, dr.med. John-Erik Stig Hansen

Formand, ***Katolske Læger i Danmark***

POPE HEAD
OF THE BIGGEST
PAEDOPHILE RING
IN THE HISTORY OF MANKIND

Hvorfor krise nu?

- Var sexkrænkelser lagt bag os (dvs. efter 2012)?
 - Overgrebsfænomenet skyldtes nok svag moral i angelsaksiske lande
 - Beredskabsplaner er udviklet
 - Antallet af nye sager er faldet
- Nye afsløringer udenfor USA/England gennem pressen
 - Tusindvis af ofre mangler anerkendelse og hjælp
- Løgn og fortielse er stadig dominerende kultur i kleresiet
 - Kirkens ledelse tjener ikke ofrene men krænkerne
- Kirkens troværdighed og legitimitet vakler

Det seneste år

- Massive skader på kirken i Chile
 - Paven deltog i fornægtelsen – biskopper afskediget
- Australsk rapport (Melbourne Uni.) afdækker omfattende overgreb i Australien og resten af verden
- Kardinal McCarrick afsløret som serieforbryder
- Staten Pennsylvania afslører i tusindvis af overgreb på børn og unge
 - Sporadiske overgreb – organiserede kriminelle netværk
- Tysk rapport: 3.600 overgreb med 1.600 gerningsmænd
- Hollandsk rapport: 20 biskopper ud af 39 deltog i dækoperationer og 4 deltog selv i overgreb

Definitioner & retsgrundlag

- Klerikalisme
 - Præster udgør en særlig gruppe i kirken med ret til privilegier og dominans
- Pædofili
 - Seksuelle lyster rettet mod præpubertære børn (< 12 år)
- Mindreårige og børn
 - Unge <18 år, børn <15 år
- Underretningspligt
 - Serviceloven §153 & §154 samt straffelovens §141 om afværgepligt
- Forældelsesfrist vedr. sexmisbrug af børn
 - Efter 1/4 2018: Ingen forældelse i DK

Sexkrænkelser i århundreder

- Koncilet i Elvira 305 påbød cølibat og forbød sex med børn
- Fra tidlig middelalder kendes sex med unge mænd og drenge som særlig udbredt blandt præster og munke
 - Udløste både kirkelig og verdslig straf
- Konkiler (f.x. Lateran konkiler 1139, 1179, 1215) og talrige pavelige forordninger m.v. fordømmer klerikale sexkrænkelser af børn
- I 1922 indfører pave Pius XI hemmeligholdelse af sexovergreb på børn og anvendelse af skriftemålet til sexovergreb
- Troslærekongregationen kræver 2011 overholdelse af civil lovgivning

Eksempel: Tyskland

- Undersøgelse offentliggjort september 2018
 - Selektede data for 1947-2014 vedr. 38.156 klerikere
- Anklager om overgreb begået af 1.670 klerikere (4,4 %)
 - 3.677 ofre, gennemsnit 2,5 offer/præst, 52% <14 år, 63% drenge
 - 72% homoseksuelle (19%), gerningsm. 30-50 år, gen.sn. 14 år efter ordination, 36% misbrugt som børn
- Planlagte overgreb (83%)
 - Fysiske overgreb >80%, penetrerende voldtægt 17%
- Anmeldelse og retsforfølgelse 37% (typisk familien, 13 års latenstid)
 - Kirkeretsligt: beskedne straffe, hyppige forflyttelse til andre menigheder
- Seksualitet del af præsteuddannelser efter 2003
 - Varighed begrænset (1-2 dage)

Overordnet karakteristik for sexkrænkelser i den katolske kirke

- Overhyppighed blandt cølibatære katolske præster (5-8%)
 - Præster fra øst-ritus (gift) og permanente diakoner (gift) under gennemsnit
- Massiv overhyppighed af homoseksuelle overgreb (70-80%)
- Hyppighed højst blandt broderordner m. opgaver for børn (20-40%)
- I kvindelige ordner dominerer vold
- Katolsk overgrebshyppighed ca x4 Anglikanere men sv.t. Jøder og Mormoner (ratio af anklager vs population)
- Deltagelse af biskopper i såvel overgreb som hemmeligholdelse og facilitering

Typologi for klerikale sexkrænkerere

- Pædofile
 - Relativt sjældne, seksuelt fikseret på børn, tiltrukket af adgang til børn, overgreb aktualiseres hurtigt efter ordination
- Narcissistisk psykopati
 - Flere afvigende karaktertræk, tiltrukket af magt og status som præst, sexkrænkelser har mest karakter af dominans og evt. vold
- Regressivt umoden karakter
 - Usikker eller skræmt af egen seksualitet, tiltrukket af cølibatet som en beskyttelse mod voksne relationer, intimitet og sex, sen debut som krænker af børn og unge evt. i forbindelse med psykosocial belastning

Foreslåede årsager til sexkrænkelser i kirken

- Cølibat (50% overholdelse)
- Homoseksualitet (30% katolske præster, halvdelen aktive)
- Psykoseksuel umodenhed (60-70% katolske præster)
- Tidligere overgreb (statistisk sammenhæng)
- Klerikalisme (pave Frans forklaring)

Konsekvenser af sexkrænkelser og fortielse

- Ofrene
 - Livslange psykosociale skader, misbrug & selvmord, fortabt kristentro
- Kleresiet
 - Status reduceret, dalende søgning, ingen troværdighed vedr. sex og kærlighed
- Kirken
 - Troværdighed generelt reduceret, legitimitet i tvivl, praksis reduceret til 1/5
- Samfundet
 - Kirkelige privilegier indskrænkes: fx ægteskab, skriftehemmelighed, skat

Kirkelige myndigheders reaktion

- Frem til ca 2000: Fortielse, forflytning, erstatning
- Efter presseafsløringer: tvungen & begrænset åbenhed
- Beredskabsplaner til håndtering af anmeldelser: altid anmeldelse til politiet, biskoppen foretager indledende kirkeretslig bedømmelse
- Bedre rekruttering/screening af præstekandidater
- Bedre uddannelse af præstekandidater?
- Bedre opsyn og ledelse?
- Inddragelse af lægfolk?

Hvad bringer fremtiden?

- Krisen er kun lige begyndt
 - Modsat tidligere strømmer folk ud af kirken
- Afsløringer af massive og systematiske overgreb kan ventes
 - Mørketal i missionsområder og ”katolske” lande
- Det kirkelige embedsapparat er ikke gearet til at håndtere situationen
 - Paverne JP2, B16, F1 mistolker problemet
- Krisen har rod i et utidssvarende klerikalistisk kirke- og embedssyn
 - Er der et teologisk problem?
- **Kan den katolske kirke genvinde sin legitimitet som Kristi kirke?**

Pause

Hvad betyder krisen for dig?

- Din tillid til kirkens kleresi (præster, biskopper, pave)
- Din kirkelige praksis
- Din katolske identitet
- Dit forhold til Gud

Hvad kan/skal der gøres?

- På menighedsplan
- anbefalinger til biskoppen
- Ønsker til paven
- Bistand/straf fra samfundet/andre kirker